

**Идеен проект на тема:
„Информация и дезинформация:
Официалната статистика в свят, преизпълнен с данни“**

**Отбор „ВДМ-ВАРНА“
Математическа гимназия „Д-р Петър Берон“**

*Виктор Николаев Николов
Даниел Емилов Димитров
Мартин Илиянов Гоцев*

Ръководител: Елена Димитрова

Категория А



Видеоклип:

Представяме Ви идеен проект за заснемане на видеоклип за предизвикателствата на дезинформацията и ролята на официалната статистика в обществото. В него ще покажем кое отличава информацията от статистиката; коя статистика се приема за официална; колко важна е тя за обществото и как се бори със своя основен враг - дезинформацията, която манипулира хората.

Ще потърсим мнението на други млади хора, за да разберем на какво се доверяват, когато им предстои да направят важен избор. Ще проверим могат ли да различават фалшивите новини и как да постъпват, за да не стават техни „съучастници“.

Чрез диаграми и извадки от сайтовете на НСИ и Евростат ще представим нашия поглед върху ролята на официалните статистически данни и ще докажем, че те не винаги изглеждат като скучни числа, а стават все по-достъпни, благодарение на различни инициативи за популяризирането им.

- Времетраене: 2 минути
- Представяне на основните данни в графичен и текстов формат
- Заснемане на видео и монтаж на кадрите
- Избиране на подходящо музикално оформление
- Превод на английски език, озвучаване и субтитри
- Програми за обработка:



PowToon



VP Editor



Информация

Светът живее чрез информацията. Ежедневно боравим с огромно количество числа, текст, звуци, изображения. Хората търсят най-различен тип информация – прогнозата за времето, резултатите от футболните срещи, интересни събития от живота на „звездите“, движението на финансовите пазари, предстоящите избори, пандемията и още безброй неща. Съвременното информационно общество се отличава с изключително силно влияние на медиите и интернет, предоставящи достъп до световните информационни ресурси.

Информационни източници – 2019г
България

337 електронни издания

223 печатни издания

128 ТВ оператори

82 радиостанции



Днес всеки човек може да бъде медия – не само да приема, но и да излъчва информация. Но пренасищането с нея е толкова опасно, колкото и липсата ѝ. Уебсайтовете съдържат такова количество данни, че никой човешки живот не е достатъчен, за да бъдат прегледани те. Като добавим и скоростта, с която се създават, информационното претоварване става неизбежно.

Статистика. Статистическа информация

За какво си мислите, когато видите много числа и графики и чуete „статистика“, „процент“, „коэффициент“? Най-вероятно ги прескачате, защото са Ви скучни. Но има много забавни и интересни статистически факти за света около нас:



Човек може да обиколи Земята 4,5 пъти през живота си



Човешкият мозък има капацитет на информация над 4 TB



Има над 7 милиарда търсения в Google всеки ден

Могат ли обаче всички тези данни, произведени от най-различни източници, да се нарекат официална статистика?

Можем ли да им вярваме?



Официална статистика и ролята ѝ в обществото

Безпристрастност

Надеждност

Адекватност

Навременност

Сигурност

Сравнимост

Точност

Прозрачност

За разлика от думата „информация“, която няма еднозначно определение, „статистическата информация“ има официална дефиниция в **Закона за статистиката**, поради ключовото си значение за управлението на държавата.

Официалната статистика се произвежда от националните статистически системи на държавите и се обобщава от Евростат, за да се ползва от всички. Тя е необходима както на управляващите, така и на гражданите, търговците, обществените организации, за да може да се анализират и планират важните процеси и да се вземат правилни и информирани решения – не само да се отчитат резултати. За да има съпоставимост и съгласуваност на данните, те се изготвят от компетентните държавни органи съгласно определени стандарти и отговарят на едни и същи изисквания.

www.nsi.bg	2015	2019
Посетени страници на сайта	17 057 210	26 733 061
Брой посещения	1 549 589	1 722 061
Средно посещения на ден	5 275	5 918



20 октомври
Световен ден на
статистиката – признание
за важната ѝ роля в
обществото

Официалната статистика засяга почти всички аспекти от живота: политика, здравеопазване, образование, финанси, законодателство, застраховане, транспорт, национална сигурност, престъпност. Статистиката е числа, в които се отразява света. Числата трябва да се използват, за да се набележат политики. Например в момента в България населението намалява с много бързи темпове. Според прогнозите на Евростат, през 2045г. в страната ни ще живеят 5,8 млн. души, при 6,9 млн. през 2020г. В същото време населението на Норвегия от 5,4 млн. души през 2020г., ще стане по-многочислено от това на България през 2045г. - 6,2 млн.

Статистиката може да алармира за беди стига да можем да я разгадаем!

Достъпна статистика

За да изпълнява пълноценно ролята си, статистиката трябва да е достъпна и практична. През последните години, Евростат и националните служби все повече залагат на онлайн комуникацията, за да си сътрудничат по-добре с потребителите. Разработват интересни и лесно разбираеми начини за визуализиране на събраните данни по най-различни теми. С няколко „клика“ можем да намерим необходимата информация в дигиталните библиотеки на сайтовете им.

През 2018г. е публикувана инфографика с интересни факти за България. От нея разбираме, че страната ни е на първо място по брой зъболекари в ЕС; най-голям износител е на слънчогледово семе в ЕС; 18% от работещите са заети в земеделието.

НАУКА И ТЕХНОЛОГИИ

В коя страна членка през 2018 г. е било най-популярно предаването по интернет на телевизионни програми?

- ☐ Финландия
- ☐ Швеция
- ☐ Холандия

ИЗПРАЩАНЕ

Знаете ли, че Евростат дава възможност да участваме в куйз? Забавната викторина тества познанията ни за ЕС чрез интересни факти и цифри. Кой е бил най-популярният туристически регион на ЕС? В коя страна от ЕС е бил най-висок процентът на младите хора, живеещи с родителите си?

Инфографиката „Аз в ЕС“ на сайта на НСИ представя по оригинален начин интересни данни за условията на живот и труд. Чрез нея потребителите могат да правят сравнения с гражданите на останалите държави - членки на ЕС.



Животът на жените и мъжете в Европа - Тест

Резултати

Благодарим Ви, че проверихте знанията си за живота на жените и мъжете в Европа!

Вашият резултат е

9 / 12

Ако искате да научите повече, отидете на [публикацията](#).

Започнете теста отново!

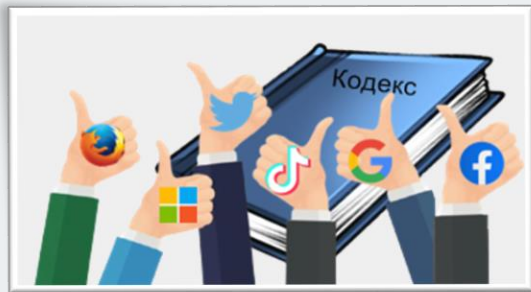
„Ние в ЕС“ – интерактивна публикация за ежедневието на мъжете и жените в Европа, изработена от Евростат, съвместно с националните статистически органи на държавите-членки.

Дезинформация

* съзнателно или неволно въвеждане в заблуждение чрез представяне на невярна информация *

Днес все повече потребители се информират за света чрез социалните мрежи, а те са най-естествената среда за разпространение на невярна информация, защото нейната основна цел е да бъде споделяна. Често хората не могат да разпознаят опасностите в интернет, където фалшивите новини се разпространяват лавинообразно.

Мнозина публикуват линкове към статии, които дори не са прочели, само на базата на атрактивността на поставеното заглавие. Често се използват снимки и видеоклипове, тъй като привличат повече внимание, предизвикват по-емоционални реакции и са по-запомнящи се. Създават се „ботове“, които имитират реални потребители, изказват мнения, провокират, събират и споделят информация, за да постигат целите на създателите си.



Много от компаниите в сферата на технологиите си дават сметка за голямата отговорност, която носят, затова поемат ангажменти да се борят със спекулации, като засичат, маркират проблемното съдържание и забавят разпространението му, докато не бъде проверено. През 2018г. за пръв път в света е подписан Кодекс за справяне с дезинформацията, който е отворен за присъединяване и до момента е подписан от шест от най-големите информационни платформи.

На дезинформацията може да се противодейства както със законодателни мерки, така и чрез повишаване на медийната грамотност – устойчивостта към разпространението на фалшиви новини. Хората трябва да умеят да оценяват и анализират едновременно множество източници на информация, за да не се поддават на големите количества съмнителни данни, които достигат до тях.



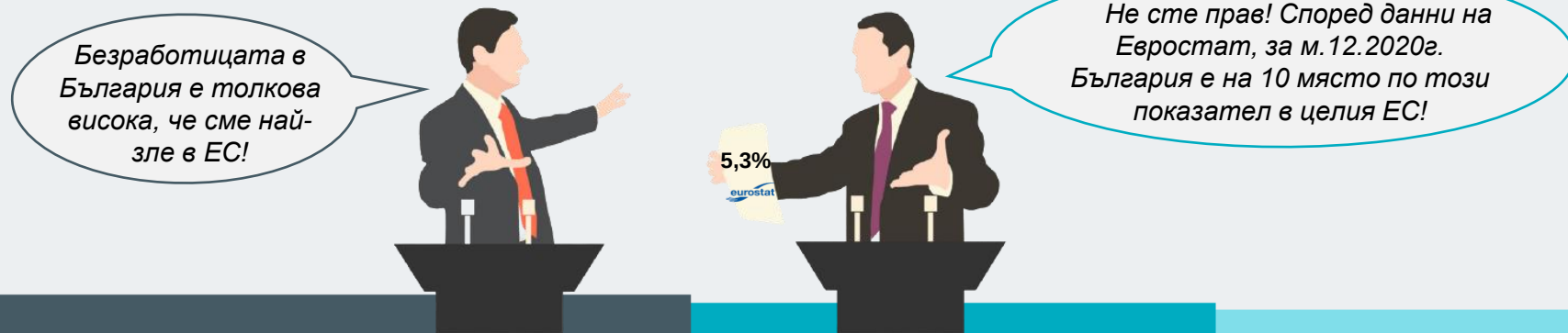
Много е важно да се сравняват съпоставими неща. Най-разпространеното собствено име в България е „Георги“. Най-разпространеното фамилно име е „Иванов“. Значи ли това, че най-много хора се казват „Георги Иванов“?

155 145	Георги	2020г.	Иванов	133 137
144 024	Иван		Георгиев	102 910

Начинът, по който се събират статистическите данни е от изключително значение за тяхната достоверност. Всеки ден медиите излъчват десетки данни за Ковид 19, но дали те отразяват реалността? Например, важно е как (като един, или два) ще се преброят положителните тестове на един и същ човек, дадени в две различни лаборатории за един ден.

Неправилното отчитане може да доведе до изкривяване на статистиката!

В свят, в който технологиите улесняват всеки да публикува данни, официалната статистика има още по-важна роля за противодействие на фалшивите истини и да съдейства за обявяване на достоверна, основаваща се на доказателства информация за обществото. **Надеждните статистически данни играят ключова роля в борбата с разпространението на дезинформация в публични дебати!**



Финансова облага

Етикети и реклами, приписващи измислени качества; „сензационни“ заглавия: „ШОК“, „ЕКСКЛУЗИВНО“, „БОМБА“, „СКАНДАЛНО“, които провокират любопитството и примамват хората да се запознаят със съдържанието им, да споделят в социалните мрежи, което увеличава „кликвете“ и приходите от реклама.



Сатира

Новини в сатирични предавания - не целят нищо зловредно или користо. Обикновено са толкова очевидно смехотворни, че не би трябвало да заблудят и най-наивния читател, но се случва някои потребители да ги приемат за напълно достоверни. Така през 1991г. забавното предаване „Ку-ку“ е „прекъснато“ с „новината“ за авария в АЕЦ Козлодуй и води до масова психоза.

Конспирации

Конспиративните теории се проявяват най-вече в периоди на криза и конфликти. Мистерията и невероятните твърдения събуждат интереса на хората и бързо се разпространяват в интернет. След като слухът е споделян от голям брой потребители, той става „информация“ и придобива „достоверност“. Конспиративните теории често водят до риск за здравето.



Злепоставяне

Подронване на авторитета на публични личности, подкопаване на репутацията. Най-често в периоди на избори, за да се намали доверието в опонента. Насаждане на омраза.

Дезинформация – цел, видове

Неволна грешка



Сбъркани цифри, неточен превод, грешни дати, събития, имена.

През 2005г. служител на банка в Токио обърква поръчка и въвежда оферта за продажба на 610 хил. акции на цената на 1 йена, вместо за продажба на 1 акция на цена 610 хил. йени, което води до загуби от над 220 млн. долара.

Източници на информация. Как да решим на коя информация да вярваме?

Възможността за проверка е един от най-страшните врагове на дезинформацията. Към всяка шокираща новина, чиято достоверност е трудна за проверяване, трябва да се подхожда с недоверие. Споделянето, коментарите и реакциите не я правят сигурна.



Много характерно за фалшивата информация е нейната анонимност и липсата на позоваване на конкретен източник. Използват се общи изрази: „според световните медии...“, „американски учени откриха...“, „европейски експерти посочват...“, както и различни езикови средства за провокация. Сериозните медии не използват подобен „сензационен“ стил, за да привличат аудитория. Ако нещо важно действително се е случило в България и по света, то информация за това със сигурност ще присъства в повечето утвърдени медии.

Провери преди да споделиш!



Поради строгите критерии, на които се подчинява, официалната статистика има най-голяма стойност за потребителите в сравнение с всички други източници на информация.

Безкритичното използване на информацията води до дезинформация, а тя ни обърква, разколебава и вреди на способността ни да вземаме правилни решения. Последствията могат да бъдат сериозни — намаляване на доверието в правителствата и медиите, заплахата за безопасността и здравето на хората.



Благодарим Ви за вниманието!

„Ще дойде време, когато статистическото мислене ще е толкова необходимо на цивилизования човек, колкото и умението да чете и пише“

Х. Уелс

„Статистическите числа не управляват света, те показват как той се управлява“

Гьоте